

רבי יוסי אומר ה' פטורין ה' ועוד חייבין -

Rabi Yosee said; five are exempt, more than five are liable

Overview

The גמרא cited the various opinions as to how much flour is needed to be מחוייב in חלה. The חכמים ruled that we need five לוגין (a קב and a fourth).¹ ר' יוסי maintains we need slightly more than five לוגין. Our תוספות explains the view of ר"י.

דקסבר² ראשית עריסותיכם שכשיפריש חלה שעדיין ישאר כדי עיסת מדבר³ -

For ר"י maintains that when the פסוק stated ראשית עריסותיכם it meant that when חלה will be separated from the dough, there will still remain כדי עיסת מדבר (which is five לוגין).

ואומר רבינו תם דאין למחוק⁴ בפרק כלל גדול (לקמן דף עז,א⁵) ובפרק אלו עוברין (פסחים דף מח,א⁶) -

And the ר"ת says that we should not erase this which the גמרא states in פרק כלל - פרק אלו עוברין and in גדול

דמייתי התם חמשה רבעים ועוד חייבין בחלה דאתיא כרבי יוסי:

Where the גמרא mentions חמשה רבעים ועוד חייב in חלה, the text is correct, for that ruling is according to ר"י.

Summary

חלה is separated. ר"י requires כדי עיסת מדבר after the חלה is separated.

Thinking it over

Should we infer from תוספות that the הלכה is like ר"י?⁷

¹ This is the measure in מדת צפורי (see here רש"י).

² This is different from פרש"י ד"ה חמשה ועוד.

³ The עיסת מדבר is the עומר which is a tenth of an איפה (18 קבין מדבריות). Therefore we need more than five לוגין in order that when one takes off חלה there will still remain five צפורי.

⁴ See גורם 'ועוד' רש"י is not ד"ה חמשה, where he writes that תוס' פסחים מח,ב ד"ה חמשה.

⁵ This should be amended to עז,ב.

⁶ This should be amended to מח,ב.

⁷ See רמב"ם הל' בכורים פ"ו הט"ו and תוס' עירובין פג,ב ד"ה שבעת.